

В Україні існує чимало свят — і світських, і церковних. Але одне з них особливе не тільки для дітей, а й для дорослих. Адже й вони вірять, що з дванадцятим ударом курантів усе зміниться на краще, бо з його настанням розпочинається черговий 12-місячний цикл, який люди прагнуть прожити по-новому. Вони загадують бажання і щиро вірять, що чари новорічної ночі допоможуть їм здійснитися. Але якої саме ночі — проти 1 січня чи 14-го? Нехай кожен вирішує сам, а ми лишень допоможемо розібратися, звідки взявся старий Новий рік.

Відзначати день новолітування почали давно — понад п'ять тисяч років тому в Древньому Єгипті (Африка). І пов'язували його з розливом річки Ніл, коли наставала пора нового посівного сезону. Це було дуже важливо для людей, бо новий урожай забезпечував їм життя на наступний рік.

На нашому континенті відлік нового року спочатку також вели від весни, коли після зимової сплячки оживала природа, зароджувалося нове життя. І рахували роки від створення світу. В давнину пращури українців (дайбожичі) відзначали новолітування 1 березня. Проте з приходом християнства церква перенесла його на осінь, тож русичі вже святкували Новий рік 1 вересня.

А от у Західній Європі, де панував католицизм, початком року вважали 1 січня. Російська імперія (тоді чимало українських земель до неї належало) була чи не єдиною країною зі старим літочисленням. Тому цар Петро I, аби не було розбіжностей, запропонував церковникам перенести відзначення Нового року з вересня на січень. Було це далекого 1699 року. Відтоді й почалася ера від Різдва Христового.

Разом із християнством Україна взяла й календар, який прийняв Юлій Цезар, тому й назвали його юліанським. Ми довго дотримувалися цього

календаря — нині це вже старий стиль літочислення. А новий (григоріанський) запровадили за радянської влади, коли церкву відокремили від держави: після 31 січня 1918 року одразу настало 14 лютого. Відтоді світський Новий рік святкують 1 січня, а церква відзначає його за старим стилем 14 січня, тому й називають цей день старий Новий рік. Цікаво, що його святкують тільки в країнах колишнього Радянського Союзу.

ЗАБЛУКАЛА ДЕСЬ ЗИМА

День за днем минає час —
Новий рік іде до нас.
Вікна вкрили візерунки,
Всі чекають подарунків.

У кутку стоять санчата —
Ніде діток їм катати.
Отака в нас дивина:
Заблукала десь зима.

Часу, віхоло, не гай!
Снігом землю замітай.
Завинили чим санчата?
Годі їм в кутку стояти!

Ольга Сахно

